

Polman's lijn zijn, als hij zegt: De Synode geeft me verlof, d.i.: God Zelf geeft me verlof; van Hem mag ik al de kinderen des Verbonds beschouwen en behandelen als uitverkorenen, die op Zijn tijd wedergeboren zullen worden.

Maar nu vraag ik Johannes Viator: Wat moogt gij als bedienaar des Goddelijken Woords? Gij moogt alleen maar, wat gij moet, wat God van U eischt, ook in 't beschouwen en behandelen van de kinderen des verbonds. En waar, waar in Gods Woord leest U, dat wij de bondelingen moeten houden voor wedergeboren of nog te wederbaren en dus allen tezamen voor uitverkoren? Als gij, Viator, dat moogt, dan zal dat in den Bijbel moeten staan. Dat zal dan van Godswege geoorloofd en bevolen moeten zijn. Maar waar lees ik dat? Ik kan 't in mijn Bijbel nergens vinden. De Heere openbaart mij juist het tegendeel, n.l. dat er kaf onder het koren is, dat 't niet alles Israël is, wat uit Israël is, enzovoort.

Viator weet dit natuurlijk even goed als ik. En toch geeft de Heere hem verlof, om b.v. zijn heele gemeente voor uitverkoren te houden, en ook als zodanig te behandelen? Op grond waarvan? Op grond van welk geopenbaard Woord des Heeren? Waar zegt de Heere, dat hij alle bondelingen vast en zeker op Zijn tijd door Woord en Geest zal wederbaren? Een zodanig woord zal 't toch ongeveer moeten zijn. Maar: een dergelijk Goddelijk Schriftwoord bestaat niet. Dus, Viator, geeft misschien wel uw Synode (of liever: ik weet wel heel zeker, dat ze dat doet) u verlof, zóó de kinderen des Verbonds te behandelen, maar God niet!

De Heere wil, dat gij en ik de bondelingen behandelen zóóals ze werkelijk zijn, n.l.: erfgenamen van de Verbondsbeloften Gods en geroepen tot het volbrengen van de Verbondseischen Gods, en die daarom ook alleen dan zalig worden als ze wandelen door geloof en in gehoorzaamheid aan Gods geboden. Gods genadige beloften in Christus willen geloofd worden. Dat, Johannes Viator, is het blijde, klare Evangelie en tevens onze aloude Gereformeerde Verbondseer, ook door U te prediken en te verdedigen.

Het is dan ook niet waar, dat U moogt prediken en leeren dat de bondelingen te behandelen zijn als uitverkorenen, die op Gods tijd zullen worden wedergeboren. Daarvoor geeft de Heere U geen verlof. Dat permitteert U een Synode, die door haar onschriftuurlijke Verbondseer van 't houden voor wedergeboren of te wederbaren het gevaar acuut heeft gemaakt, dat er vele bondelingen met een ingebeelden hemel naar de hel gaan.

Immers, hun predikant, Johannes Viator, of wie van zijn medestanders ook, beschouwt en behandelt hen als uitverkorenen? En die zal er niet voor terugdeinzen, om b.v. tegen een bondeling, die nog altijd afkeerig is van Gods heil in Christus, en van Zijn Wet als regel der dankbaarheid niet weten wil, en onder Christus' koningsheerschappij niet buigen wil, te zeggen: „Maar je bent toch een uitverkorene, en je wordt op Gods tijd toch wel wedergeboren, als je 't nu tenminste nog niet zoudt zijn; daar is trouwens wel alle kans op, maar zoiets kan jaren lang in je sluimeren..... Geloof me, de kiem is er allang, het zit er wel in, maar het komt er nog niet goed uit.....” In dezen trant moeten dan Viator en de zijnen op hun standpunt afkeerige bondelingen vermanen, behandelen? 't Is haast niet in te denken. Trouwens, dit is ook geen schriftuurlijk vermanen meer. Hier is de kiem van den eisch van Gods Verbond ten eenenmale weg.

Leggen we hier b.v. eens naast een uitspraak van Ds T. Bos in „Genadeverbond en Bondszegelen”, pag. 150. Daar lezen we: „Wanneer uw predikant tegen u zegt: ik veronderstel, dat gij wedergeboren zijt” („of ook: zult worden”, zoo voegen wij er nu aan toe, G. A. H.), „kan dit óf leiden tot zorgeloosheid, vertrouwend op het gezag van den zegsman, óf het leidt tot niets, omdat ge bij uzelf denkt: uwe veronderstelling, dominee, brengt mij niet in den hemel. Maar wanneer hij zegt: gij zijt een kind des Verbonds, U zijn de beloften toegezegd, dan wordt het de ernstige vraag voor uzelf, of gij dan ook die beloften met een geloovig hart aanneemt, en de vervulling dier beloften heft leeren kennen, in den weg des geloofs en der gehoorzaamheid”. „Doch wij weten, dat er kaf onder het koren is; dat er geveinsden in de gemeente zijn; dat iemand zichzelf kan bedriegen, en dat het vreeslijk zal zijn, meenen in te gaan en niet te kunnen, of met een leugen in de rechterhand voor eeuwig om te komen. Dat weten wij..... omdat God het ons in Zijn Woord heeft geopenbaard, dat er kaf onder het koren is, en nu zeggen wij tegen onszelf en tegen u: onderzoek en toets u aan des Heeren Woord.....” (spatieeringen van mij, G. A. H.). Even verder zegt Ds T. Bos: „En nu heeft dat opwassende gedoopte kind aan een veronderstelde wedergeborte (reeds geschied of zeker nog te geschieden! G. A. H.) niets, omdat een veronderstelling geen grond is voor de eeuwigheid. Op een veronderstelling mag het kind niet bouwen, (noch ook een predikant een bondskind behandelen! G. A. H.), noch gerust de eeuwigheid ingaan. Maar de zekerheid, dat hem ook de beloften toekomen, leggen op hem de heilige verplichtingen, om oprecht te gelooven en heilig voor den Heere te leven.”

Het is erg verleidelijk, om nog meer van deze klassiek-Gereformeerde taal te doen hooren. Maar 't geciteerde is al meer dan voldoende ons het diepgaande verschil te demonstreeren met des heeren Viators betoog. 't Eéne is zuiver Schriftuurlijk, 't andere verre van dat.

Moge alsnog Johannes Viator en velen met hem verstaan, dat alleen door Gods Woord bepaald wordt, wat we mogen en moeten in Christus' kerk, als we prediken en leeren en vermanen. Geen mensch, ook geen Synode, maar de Heere geeft ons verlof en bevel om het Woord des Verbonds recht te snijden en 't des Zondags in de kerk den rechtvaardige te zeggen, dat 't hem wel zal gaan, maar den goddelooze, dat 't hem kwalijk zal gaan. Dat is sleutelbediening naar twee kanten, volgens 't bevel des Heeren. Zondag 31! En dit verkondigen van het goede Woord Gods zal zijn tot een zegen of tot een verzwarden vloek. Omdat Jezus Christus is gezet tot een opstanding, maar ook tot een val in Israël, binnen den kring des verbonds, daarom is de Woordbediening een prediking van genade en van gericht.

En dat is de ernst van het opgenomen zijn in het Verbond der genade, die door den kring van Johannes Viator en de zijnen helaas maar al te zeer uit het oog is verloren.

G. A. HOEKSTRA.

AVONDMAALSWIJN.

De Sectie Avondmaalswijn van de Ondervakgroep Groothandel in Wijn deelt mede dat, ter voorziening in de behoefte aan Avondmaalswijn voor het jaar 1947, een partij Zoete Roode Wijn werd aangekocht en onder den Wijnhandel hier te lande verdeeld.

Deze wijn heeft volledig het karakter van een zuivere, natuurlijke, uit druiven bereide wijn en voldoet daarmee aan alle eischen, die men aan wijn voor het H. Avondmaal moet stellen.

De Kerken behooren zich tot hun gewonen leverancier te wenden en daarbij een schriftelijke verklaring over te leggen, dat de bestelde wijn uitsluitend gebruikt zal worden voor het H. Avondmaal.

De prijs is door het Bureau Prijzen van de Ondervakgroep Groothandel in Wijn vastgesteld op f 4.13 per flesch, buiten glas en emballage.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

UIT AMERIKA, III.

Wat betreft het handhaven van een zuiver kerkbegrip staat men vanzelfsprekend in Amerika voor geheel andere en moeilijker omstandigheden dan wij in Nederland. Amerika bestaat uit christenen, die uit alle landen van Europa afkomstig zijn, zoodat men met duitsche, noorsche, zweedsche, deensche en hollandsche kerken te maken krijgt. Ieder land heeft zijn eigen inslag en handhaaft, zoolang de ouden leven, graag zijn nationaal kerkelijk karakter. Dat Amerika zoo vol met verschillende denominaties zit, moet dan ook niet alleen verklaard worden uit de „secte”-zucht, maar wel terdege moet hierbij ook in rekening gebracht worden het feit, dat geheel Europa vertegenwoordigd is. Dit dient in het oog gehouden te worden, wil men een eerlijke beoordeeling geven van het amerikaansche kerkelijke leven.

Maar anderzijds dient men dan ook oog te hebben voor het gevaar, dat mede uit dezen toestand kan ontstaan en ook metterdaad ontstaan is. Deze nationaliteiten worden in Amerika, dat één groote „melting-pot” is, heel spoedig „opgemixt”. Het is verrassend te zien hoe snel de kinderen van emigranten acclimatiseeren in Amerika. De meesten schamen zich hun afkomst en hebben er een afkeer van, dat in de gezinnen nog de oude landtaal gesproken wordt. Uit reactie worden ze heel snel Amerikaan, ook wat de taal betreft. En nu de amerikaansche grenzen voor emigratie zoo goed als gesloten zijn, en dus het kolonisatie-element gaat ontbreken en de europeesche talen niet meer gevoed worden door inkomende elementen, slijten die landstalen heel snel uit. Er zijn dan ook in Amerika maar heel weinig gereformeerde kerken meer waar nog een enkele maal hollandsche diensten gehouden worden.

Dit alles is vanzelfsprekend en natuurlijk. Maar het groote gevaar hierbij is, dat niet slechts de talen wegvallen, maar ook de oorspronkelijke kerkelijke eigenschappen afslijten en ineensmelten tot een soort religieus-kerkelijk-amerikanisme, met een uniformiteit, die tenslotte voor een eigen gereformeerd karakter geen plaats meer laat.

De synode van de Chr. Ref. Church heeft dit gevaar ook onderkend en probeert er tegen te strijden, door b.v. den eisch te gaan stellen, dat de studenten, die theologie studeeren, de hollandsche taal onder de knie krijgen, een besluit dat toejuiching verdient, want het blijkt wel, dat, zal het gereformeerd element in Amerika gevoed worden, men dit voedsel uit Nederland moet blijven betrekken. Wat Amerika geeft aan „standaardwerken”, althans wat betreft gereformeerde standaardwerken, is tot heden niet noemenswaardig.

De Synode besloot dan ook nog zeer kort geleden om E Voto van Dr Kuypers en andere standaardwerken in het engelsch te gaan overzetten, een besluit, dat er eenerzijds op wijst, dat men in Amerika aan een verdere theologische ontwikkeling, dan Kuypers bracht, nog wel niet toe is (er zullen in Nederland niet veel menschen meer zijn die E Voto nog als het leidinggevend standaardwerk beschouwen, de boekhandel kan het er, ook tweedehandsch, niet meer kwijt), maar anderzijds toch ook begrip toont voor het gevaar, dat de gereformeerde kerken in Amerika bedreigt, wanneer ze los komen te staan van de gereformeerde theologie in Nederland. Men ziet de KERK niet meer, de Chr. Ref. Church wordt door den jongeren Amerikaan gezien als een der vele denominaties, en hij vindt het een goed ding dat „zijn” kerk in zooveel mogelijk opzichten gaat gelijken op andere amerikaansche kerken. Ook de jongere theologen plaatsen zich soms op dit pluriformiteits-standpunt.

Wat den eeredienst betreft vraagt men dan niet meer naar den eigen kerkstijl, zoodat deze door onze gereformeerde vaders in het bloeitijdperk der reformatie werd gezien en beleiden en waarvan de kerkenorde een uitdrukking werd, maar men zoekt aanpassing aan de amerikaansche kerken, die dezen kerkstijl missen.

Ik heb hier voor mij liggen een „bulletin” van een Chr. Ref. Church in Grand Rapids, waarin zoo'n dienst wordt aangegeven. Wanneer men de kerk binnenkomt ontvangt men zoo'n bulletin en kan men zien wat er gebeuren gaat. Er zijn heel mooie dingen bij. Van de stille devotie, die in deze diensten gehandhaafd wordt, kunnen wij in Nederland nog wel iets leeren. Maar de geheele opzet van dit soort eeredienst verraadt toch een amerikaanschen inslag, waarbij de gereformeerde kerkstijl verloren gaat. Eerst wordt verteld wat het orgel gaat spelen vóór den dienst, dan „silent prayer” (stille gebed). Song, congregation standing (staande zingen), Invocation, congregation standing (aanroeping, waarbij de gemeente staat), Salutation, congregation standing (zegen, waarbij de gemeente staat), Reading of the Law and the Summary (lezen van de wet en de hoofdsom der geboden), Confession of Sin (belijdenis van zonden), Penitential Psalm no. 101 (zingen van een boetesalm), Assurance of Pardon (vergeving van zonden), Apostles' Creed recited by minister and congregation, all standing (Apostolische geloofsbelijdenis, hardop uitgesproken door den predikant en de gemeente te samen, staande), Song, congregation seated (zingen, waarbij de gemeente blijft zitten), General Prayer (het groote gebed), Offering and song (collecte en zingen), Offertory Prayer and Response on the Organ (kort gebed, waarbij de collectanten voor den kansel blijven staan en de predikant een gebed over de collecte uitspreekt, waarop het orgel een kort musicaal antwoord geeft), Scripture Lesson (Schriftlezing), Sermon (prediking), Closing Prayer (slotgebed), Song (zingen), Benediction (zegen), Postlude (slotspel van het orgel).

Het valt bij dezen eeredienst op, dat men veel meer „hymns” (gezingen) dan psalmen zingt. In verschillende diensten, die ik meemakte, werden er naar verhouding veel meer gezangen dan psalmen gezongen, en men heeft onder die gezangen een ruime keuze. De Psalter-Hymnal, zoodat het zangboek der Chr. Ref. Church genoemd wordt, bevat 327 nummers, welke onze psalmen op rijm hebben, en van nr. 328 tot 468 zijn het hymns, waaronder zeer schoone naar wijs en inhoud beiden. Maar het spreekt vanzelf, dat deze gezangen de psalmen niet vervangen kunnen. Deze zijn door den Heiligen Geest geïnspireerd en dienen de voornaamste plaats te blijven innemen. Bij dezen vorm van eeredienst komt ook de prediking heel gemakkelijk in de knel. Het worden korte sermoenen, meer toespraken dan Woordbediening en het geheel wordt zóó amerikaansch, dat de jeugd geen verschil meer ziet tusschen gereformeerden eeredienst en andere diensten.

Het kerkbegrip vervaagt en wanneer de predikant dat dan zelf nog in de hand gaat werken, door geen aandacht meer te vragen voor art. 28 van onze Geloofsbelijdenis, inzake de KERK, noch voor den 21sten Zondag van onzen Catechismus, dan ligt het voor de hand, dat een jong amerikaansch geslacht een pluriformiteitsbegrip gaat ontwikkelen waarbij van KERK geen sprake kan zijn.

Slechts deze ontwikkeling — in verkeerde richting — maakt het dan ook verklaarbaar, dat velen zich zoo gemakkelijk bij de af- en uitzetting van iemand als Ds Hoeksema hebben neergelegd. Ook predikanten, die ik sprak, hebben mij onomwonden verklaard, dat zij dit feit betreunden, maar ze leggen zich er gemakkelijk bij neer, omdat ze feitelijk geen principieel verschil zien tusschen de eene kerkformatie en de andere. Het is maar de „zichtbare kerk” zeggen ze, we blijven allen lid van de ééne, onzichtbare kerk.

Men probeert op precies dezelfde manier ook de kerkelijke geschillen in Nederland te bagatelliseeren. Toen ik in een kleinen, intiem kring, waaronder ook enkele predikanten waren, sprak over de kerkcheuring in Nederland, werd mij door een van hen gewezen op het feit, dat de synodocratische vergadering in Nederland, Prof. Schilder alleen maar afgezet had, maar zich had uitgesproken geen kerkelijke tucht-oefening te wenschen. Men vond dat, met de amerikaansche begrippen inzake kerk en kerkverband, eigenlijk een „royale” houding. Toen ik er op wees,

dat die a
had geh
schil uit
de kwest
ning gij
80 der f
afzetting
vergader
gebeden
en dat l
laatste
den, gin
moest zi
Aan „
broeders
tegen he
te meer
tische ge
zoo dich
den ame
er zeker

OP

SAMEI

In het
eeniging
beek va
mijn ad
van mij
blad pla
ze than
mij wor
antwoor
blad”.

Weinu

De eed

„Zijn

Hij d

het late

meene v

Duur

loochene

de geloc

niet in l

ten, opd

hun, boc

Inderi

niet zóó

ning zo

Weinu

brenge

Schritte

den Wo

Woord,

een aan

Dat s

Zoon, z

Wie

maagde

nien, t

verder

Hij m

den.

„Ja m

Zeker, i

lets te

Schrift

is het e

En da

recht a

Kerk-p

bieden

houden

Kinderd

Mijn

het al

kwestie

rechtstr

gevena

en n z

m' m

tri' be

20' m

me h

ling Go

spreekt,

Als r

waar m

een exe

Verde

overbo

verwer

war.

Het l

Barthk

het wel

inlicht

Groning

Hij z

nen inl